

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 9, 4/2020

PÖYTÄKIRJA

Aika 4.11.2020 klo 12:30 – 15:30

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI, Teams-kokous)

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(Eero Lehtonen, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto, emeritus)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petra Sipilä, Turun yliopisto)

Esa Hohtola, Oulun yliopisto, emeritus: tieteellinen tutkimus ja opetus
(~~Joni Mäki, Oulun yliopisto~~)

Kristiina Haasio, Orion Oyj, emerita: teollisuus
(~~Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland~~)

Emrah Yatkin, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Niina Kempainen, Helsingin yliopisto)

Anna Meller, Helsingin yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Lasse Saloranta, Orion Oyj)

Heidi Kivekäs, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Maria Lindqvist, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(Tiina Palomäki, Fimea)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(~~Teija Oinonen, Orion Oyj~~)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(~~Satu Mering, Experimentica Oy~~)

Paula Hirsjärvi: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(~~Saara Reiman~~)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Eila Kaliste, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)

Tuomas Parkkari, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sami Niinimäki, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiina Pullola, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies, Ruokavirasto

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.35.

2 Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana TOKES-työtilassa. Hyväksyttiin.

3 Ministeriön terveiset: Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta, hallituksen esitys lain muuttamisesta HE 125/2020 vp

Tiina Pullola kertoi esityksen etenevän eduskunnassa. Maa- ja metsätalousvaliokunta käsitteli asian etäkuulemisin ja kirjallisin asiantuntijalausunnon. Valiokunta ei mietinnössään ehdottanut esitykseen muutoksia. Laki ja siihen liittyvä valtioneuvoston asetus tulevat voimaan 1.1.2021.

Valiokunta piti eläinkokeita korvaavien menetelmien käyttöönoton edistämistä

ensiarvoisen tärkeänä ja kannatti valmisteilla olevan kansallisen 3R-verkoston perustamista tiedon ja kokemusten jakamiseksi ja sidosryhmien yhteistyön lisäämiseksi. Lakiin ehdotetut muutokset selventävät eläinten hyvinvoinnin parantamisen periaatteen laajaa soveltamista niin normaalioloissa kuin eläinten hyvinvointia uhkaavissa häiriötilanteissa. Valiokunta kannatti lain soveltamisalan laajentamista kattamaan lintujen ja matelijoiden sikiöt. Valiokunta totesi, että tulevaisuudessa soveltamisalaa on mahdollista edelleen laajentaa.

Valiokunta katsoi myös, että koe-eläinlain tulevien muutosten yhteydessä tarkastellaan tarvetta hankeluvan myöntämisedellytysten täydentämiselle ja eläinsuojeluun liittyvien eri lakien välisten suhteiden selkiyttämiseksi. Kannanotto liittyi ehdotettuun vaatimukseen siitä, että luvanhaltijoilla ja hankkeisiin osallistuvilla ei saisi olla eläintenpitokieltoa tai muita vakavia eläinten hyvinvointiin liittyviä rikkomuksia.

EU:n jäsenvaltioiden yhteispistekokous pidetään etänä kahden viikon kuluttua. Kevään kokous peruttiin koronan takia.

4 3R-periaatteen edistäminen

Koe-eläintoiminnan pätevyysvaatimuksena olevien koulutusten osalta LASDigi-kurssien rakentaminen etenee. Sara Lindholm esitteli kurssikokonaisuutta. Kurssimoduulit toteutetaan EU-komission [Koulutuspuitteet-ohjeistuksen](#) mukaisina, mukaan lukien vaihtoehtoiset menetelmät ja eettiset kysymykset. Todettiin kurssien käsittelevän vain hiiri ja rottalajeja. Hanke jatkuu kesään 2021 saakka. Kurssit ovat valmistuttuaan kaikkien suomalaisten yliopistojen käytettävänä.

EURL ECVAM valmistelee myös koulutusmoduuleita eläinkokeille vaihtoehtoisista menetelmistä, hankelupien arvioinnista, toimenpiteiden vakavuuden arvioinnista ja eläinkokeiden suunnittelusta.

Puheenjohtaja ehdotti kurseista tehtävän yleistajuisempia versioita, joita voisi julkaista kaikkien kiinnostuneiden katsottaviksi. Ajatus vaatii pohtimista.

Tuula Heinonen esitteli 3R-konsortion edistymistä. Nettisivuston sisältö on suunniteltu ja seuraavaksi haetaan toteuttaja. Sivustoille kerätään tietoa 3R-menetelmistä, koulutuksista ja muuta 3R-tietoa, Sivusto on tarkoitettu ensisijaisesti tutkijoille. 2021 jatketaan näitä hankkeita. Helsingin yliopistossa toteutetaan tutkimusten suunnittelijoille tarkoitettu voima-analyysi -työpajan, jossa harjoitellaan kokeissa tarvittavan eläinmäärän arviointia.

3R-ryhmä oli pohtinut mahdollisuutta edistää kudosten ja elinten jakamiseksi biopankkien perustamista. Tämä toteuttaisi hyvin vähentämisen periaatetta, mutta vaatisi paljon resurssointia, kuten sopivia säilytystiloja, tarkat tiedot talletettavista materiaaleista, ja henkilöstöä toteuttamaan pakastamista ja jakelua. Turun yliopiston TCDM-keskus on ehdottanut gm-hiiri-biopankkia. TOKES lähtee tukemaan ja edistämään ajatusta kudosten ja muun materiaalin jakamisesta. Myös direktiivissä 2010/63/EU on vaatimus tällaisesta.

5 EU-komission osoittama tehtävä hankelupien harmonisoimiseksi

EU:n kansallisten komiteoiden tehtävänä on hankelupien harmonisointi, 3R-periaatteiden edistäminen sekä hyvinvointiryhmien toiminnan tukeminen. EU-komission tärkeimpänä tavoitteena tällä hetkellä on edistää hankelupahakemusten käsittelyn yhtenäisyyttä ja komissio on osoittanut tehtävän kansallisille komiteoille. Hankelupalautakunta keskusteli hankelupaprosessin kehittämiskohteista kokouksessaan 27.2.2020, ja päätti uudistaa hakemuslomakkeen sekä julkaista suosituksia ja hyviä käytäntöjä. Työ on aloitettu pienen työryhmän muodossa. Toiveita ja ehdotuksia voi ilmoittaa esittelijöille.

Parhailtaan on menossa lupahakemusprosessin uudistaminen sähköiseksi, jonka yhteydessä kootaan lautakunnan ohjeistusta tavallisimmista tekniikoista.

6 Hyönteiset koe-eläiminä

TOKES on aiemmin päättänyt tutustua ja mahdollisesti ohjeistaa hyönteisten käyttöä tutkimuksessa. Aiemmin hyönteisillä tehtävää tutkimusta esittelivät Tampereen yliopiston ja (banaanikärpäset) ja LUKEn (hyönteiset ruokana) edustajat. LUKE ehdotti konsortion perustamista hankkeelle, jossa mukana voisi olla ainakin TOKES ja Eläinten hyvinvointikeskus.

Puheenjohtaja totesi kokouksessa 5.5.2020 hyönteisten olevan myös tuotantoeläinten neuvottelukunnalle sopiva teema ja neuvottelukunnat voisivat tehdä yhteistyötä asian edistämiseksi.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta käsitteli asiaa 4.6.2020 ja suhtautui asiaan ja yhteistyöehdotukseen myönteisesti. Kokouksessaan 3.9.2020 neuvottelukunta totesi, että yhteistyö tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan (tokes) kanssa on hyvä ajatus ja etenkin hyönteisten lopetusmenetelmissä voitaisiin suunnitella yhteistä kannanottoa. Tuotantohyönteisten hyvinvointiin vaikuttavia seikkoja, kuten lopetusmenetelmiä, tulisi tutkia, ja tällaiseen tutkimukseen olisi luonnollisesti suunnattava määrärahoja, totesi neuvottelukunta.

Puheenjohtaja totesi, että TOKESin näkökantaa on syytä työstää ja pyrkiä lausumaan asiasta. Puheenjohtaja ja sihteeri valmistelevat asiaa.

7 Videoesitykset

Suunnitelmissa ollut videoesitysten tekeminen Hyvinvointikeskuksen tuella ei onnistu. Pohditaan muita mahdollisuuksia tuottaa videot. 2021 voi olla mahdollisuus saada toteuttaa näitä Hyvinvointikeskuksen avulla.

8 Muut asiat

Ei muita asioita.

9 Tiedoksi

8.1 Perjantaidokkarit: perjantaina 30.10. klo 21.05 Yle TV1:n Perjantai-ohjelmassa keskustellaan eläinkokeista. Ohjelmassa esitetään myös Helsingin yliopiston koe-eläinyksikössä aiemmin syksyllä kuvattu Perjantaidokkari, joka on jo katsottavissa Yle Areenassa <https://areena.yle.fi/1-50318634>.

Linkki Perjantai-ohjelmaan <https://areena.yle.fi/1-50307322>.

8.2 [RSPCA/UFAW Rodent Welfare Meeting 2020](#):ssa oli teemana haitan vakavuuden kumulatiivisuus. Esityksissä käsiteltiin keinoja arvioita kumulatiivisuutta sekä parantamisen keinoja, joilla voidaan vähentää haitan kumuloitumista ja edistää hyvinvointia.

10 Seuraavat kokoukset

16.2.2021 klo 12.30 – 15.30 Virustilanteen mukaan joko etänä tai paikan päällä.

18.5.2021 klo 12.30 – 15.30.

11 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.38.